

Eesti oma Blues Brothers: vennad Aivar ja Andres Oja

NAGU JAKE JA ELWOOD: Head rock'n'rolli ja bluusi pole kunagi liiga palju. Et seda Eestis ikka oleks, selle eest hoolitsevad Aivar ja Andres. (Foto: Arno Saar)

Mujal maailmas mängivad ühes bändis koos vennaksed Liam ja Noel Gallagher Oasises. Olid van Zanti poisid Lynyrd Skynyrdis ja The Allman Brothers Band. Eesti üks tuntumaid vennastepaare ühes bändis on Aivar ja Andres Oja Kolumbus Krisist.

Aivarist kaks aastat noorem Andres, kes tänavu oma esimest suurt juubelit tähistas, mäletab, et muusika juurde jõudsid mõlemad kuidagi loomulikku teed pidi. Ema ja isa olid mõlemad musikaalsed ja laulsid kooris, koduski kõlas alati muusika. Ja ühel ilusal päeval avastasid poisid kapi otsast kitarrari. Huvitaval kombel ei hakanud seda esimesena näppima mitte Eesti ühe tugevama rokk-kitarristina tuntud Aivar, vaid hoopis noorem vend Andres, kellest hiljem sai löökriistamängija. Vanema velje huvi kitarrari vastu tekkis alles mõne aasta pärast.

Bänditegemist alustati koolis

"Mina hakkasin bändi tegema 1972. aastal koolis, Aivar alustas hiljem," mäletab Andres. "Aga esimene bänd oli selline, kus me põhiliselt vaidlesime, kes mis pilli mängib. Asja sellest ei saanudki. Samal aastal Pioneeride Majas, praeguses Kanutiaia noortemajas tegime esimest enam-vähem bändi.

Mustpeade Majas ehk vanas Tombis mängisime kahe eri bändiga. Üks neist oligi ansambel Sfinks, kuhu ka Aivar tuli kidrat mängima. Aga siis ma läksin kohe sõjaväkke. Bändide põhiline häda oligi tollal, et kui keegi sai 18, pidi hakkama uut pillimeest otsima."

Pärast sõjaväge mängis Andres kuni 1983. aastani Vello Orumetsa bändis, seejärel mõni aasta kõrtsides. Järgnes pikk kondamine Vitamiiniga mööda Venemaad, lõppu veel lühike Monarhi-periood.

Aivar tunnistab, et hakkas tollase mõõdupuu järgi tõesti suhteliselt hilja mängima – alles 15aastaselt. "Tavaliselt hakati varem," nendib ta. "Muide, sel ajal oli suhtumine ka kuidagi teine, kidramehed olid jube lugupeetud kujud. Kui ma juba midagi pilli peal teha oskasin, siis olid suuremad poisid koolis hoobilt sõbrad." Aivar viilis Vene sõjaväest osavalt kõrvale, tegi koos Jaak Aheliku ja praeguse Kolumbus Krisi laulja Urmas Varega Kaktusenimelist bändi ja sattus siis 80ndate algul Gunnar Grapsi Magnetic Bandi. Millega sai niimoodi mööda Venemaad sõidetud, et Aerofloti gazirovka (gaseeritud vesi – toim.) maitse ei kadunud tükk aega suust ära

Müstiline Venemaa

"Kui mina Magnetic Bandi tuln, algas Grapsil see niinimetatud hard rocki periood," meenutab Aivar. "Üks esimesi lugusid, mis tollal linti sai tehtud, oli "Onu Volli". Siis alles tuligi Graps trummide tagant ära ja hakkas ees hüplema, enne seda laulis ta ainult trummimängu kõrvalt."

Esimene Venemaa-reis 1981. aasta jaanuaris viis Aivari koos Magneticuga kohe Murmanskisse, kus hakatuseks helimees kainerisse viidi. Nagu Aivar ütleb, ei saa suuremat osa tollastest pöörastest juhtumitest kahjuks lehte panna, sest nende kunagistest

kangelastest on saanud enamasti ontlikud pereisad, kes nooruspõlve ägedamat poolt ehk väga enam meenutada ei taha. "Venemaal oli Graps ikka superstaar," kinnitab ta. "Kõike sai tehtud. Okei, telekat just hotelliaknast alla ei visanud, aga kui fännid meile tordi töid, siis see sai küll telekas parajasti kõnet pidavale Brežnevile näkku löödud." Aivar meenutab üht vene bändi, kes kõrvuti asuvatel hotellitubadel kahe nädala jooksul seina lihtsalt pulli pärast salaja vahelt ära lammutas. Tellised ja praht viidi kottidega vaikselt õue prügikonteinerisse ja kui lõpuks tubade üleandmise aeg kätte jõudis, oli administraatoritädikesel imestamist küllaga.

"Grapsiga oli selles mõttes hea teha, et paar kuud aastas oli alati puhkust, sest esinemiskeelde sadas pidevalt," muigab Aivar. "Ükskord tulid ahastavad komsomoli- ja parteitöötajad pärast kontserti kiruma, et mida te teete – meie siin kasvatame noori ja teie teete ühe kontserdiga kogu meie töö tühjaks!"

Kui Aivar tiirutas mööda Nõukogude Liitu kolm aastat, siis Andres märksa kauem – kuni 80ndate lõpu hävinguni, kui kontsertidele enam publikut ei jagunud. "Esiteks tulid Vene oma pörandaalused bändid välja, teiseks olid rahval siis igasugu muud mured," räägib Andres. "Endal viskas ka muidugi üle – kaua sa mängid tühjadele saalidele. Tingimused läksid samuti päris viletsaks kätte: elad kuskil äärelinna hotellis ja pead ise vaatama, kuidas üldse lennujaamast hotelli saad."

Õpetaja Aivar ja raadio-DJ Andres

Ilmselt tuleb paljudele üllatusena, et Aivar Oja põhitöökoht on juba aastaid Mustamäe gümnaasiumis, kus ta lastele kitarri õpetab.

"Sügisel saab vist juba 25 aastat," naerab ta ise. "Võib öelda, et staažikas pedagoog. Läksin sinna kohe pärast Grapsi bändist äratulemist 1983. aastal, Graps ise soovitas.

Üks asi on õpetada, teine asi ise mängida," nendib Aivar. "Alguses oli küll nii, et kui mängid mingi asja ette ja õpilane ei saa järele mängitud, siis on selline tunne, et kuidas on võimalik, et ta asjale pihta ei saa. Siis hakkad aru saama, et sa ise oled ju võib-olla seda mitmeid aastaid harjutanud. Nüüd olen ka vastavatel kursustel käinud ja õpetamise poolega rohkem tuttav."

Andres seevastu on bändi kõrvalt juba kolm aastat töötanud Eesti ainsas rokiraadios Radio Mania ning veab seal iga tööpäeva pärastlõunal saadet "Mania grandioso". "Nimi peaks muidugi grandiosa olema," itsitab Andres. "Isegi Linna Iff helistas, et kuule, teil on valesi. Aga siin saates ei peagi kõik viimase peal õige olema. Mulle endale väga meeldib, teemad on lõbusad ja saab ennast muusikauudistega kursis hoida."

Aivari kitarrid ja võimendid

Oma esimese enam-vähem korraliku elektrikitarr sai Aivar Kreuksi kultuuripaleest ansambelis Sfinks mängides. "Kui Kaktust hakkasime tegema, siis ma ostsin mingi Tšehhi või Ida-Saksa pilli," mäletab ta. "Seda sai hullult ümber tehtud. Keeltega oli ka ilge jama, aga ma elasin just muusikariistade poe kõrval ja kui seal midagi oli, siis sattusin peale. Vene keeltele näiteks keriti kiht metall-laastu maha. Öhtuga jaksasid heal juhul kaks keelt ära kerida."

Nüüd on Aivari lemmik Gibson Les Paul '59 reissue. "Käisin Stockholmis kruisil olles loll peaga kidrapoes, võtsin seina pealt kõige parema pilli ja mõistsin, et pääsu pole," muigab ta. "Sain hiljem e-Bayst väga korraliku eksemplari. Rootsisis oli tal ikka täiesti ulmehind, e-Bays täiesti talutav." Selgub ka, et Eestis on spontaanselt tekkinud ka Gibsoni-omanike klubi, kes vahel koos käib, et üksteise pille proovida. Aivari oma on pälvinud üksmeelse kõrge hinnangu.

Põhipillina kasutab Aivar siiski oma Jaapanis tehtud Fender Telecasterit. "Gibsonit igale poole ei julge võtta, äkki juhtub midagi," selgitab ta. "Tal on kaela otsa nurk selline, et kui maha kukub, on plaksti katki." Aivari viimase aja harrastus on netist tellitud juppidest ise

lampvõimendite kokkupanemine: "Vanad lampvõimud, millega need kidrad kõige paremini kõlavad, on jubedalt hinda läinud, pealegi juba vanad ja pole enam töökindlad. Ma olen tellinud vajalikud jupid, panen ise kokku ja keeran siis oma käe ja kõrva järgi. Nädalavahetusel mängudel katsetan, nädala algul kruvin jälle kastist välja ja sätin natuke." Aivar on koguni endale kuuluvaid originaalvõimendeid maha müünud, sest omatehtud kõlavad paremini. "Tegelikult olin ma keskkoolis koguni elektrotehnikaklassis, aga Jumal teab, kuidas ma sealt läbi sain, sest nüüd tuli jälle nullist alustada," naerab ta.

Andrese trummid

"Päris algul ostsime trummid bändi poolt kokku pandud raha eest, aga kust need pärit olid, ei mäleta," meenutab Andres Oja. "Olid koleda pruuni mööbliimitatsiooniga. Mõned jupid kukkusid ära kogu aeg, kontsertidel oli igavene häda."

Filharmonia all esinetud aastate jooksul polnud oma trumme vaja, enne seda oli Andresel legendaarse kohaliku meistermehe Viktor Pankratovi tehtud trummikomplekt. Viktor ehitas Vene ajal Punasel tänaval nii trumme kui ka statiive. Kes kõik tollastest (ja ka praegustest) kuulsustest tema löökriistadega mänginud pole!

Kokku on Andresel olnud elu jooksul viis trummikomplekti. Ajal, mil ta laevas mängis, ei viitsinud ta trumme kogu aeg mööda pikki koridore peale ja maha vedada ning ostis lausa teise komplekti, mis seisis kogu aeg laevas. Praegu mängib Andres Sonori komplekti ning Paiste 2002 seeria ja Zildjiani taldrikutega

Lapsed on samuti pillimehed

Andres Oja poeg on tuntud hip-hopiaktivist DJ Paul Oja, kes tegutseb koguni Toe Tagis. "Mingit bändi tegid nad ka kunagi Robert Kõrvitsaga," püüab isa meenutada. "Algul ta mängis trumme, siis läks käeluu katki, see tõmmati mingite plaatidega kokku ja trumme ei pidavat saama enam mängida, sest käsi koliseb. Siis ta hakkas kidrat mängima." Aivar Oja poeg õpib praegu USAs IT-alal, kuid kitarrimängimine pole võõras tallegi.